20.01.23р. 01гр. укр. мова

Доброго дня! Тема уроку. Урок зв'язного мовлення. Переказ із творчим завданням

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Пригадаймо!

- *Що таке переказ?*

Переказ – це вид роботи з розвитку зв'язного мовлення, в основі якої лежить відтворення змісту висловлювання і складання тексту за готовим матеріалом.

- *які є види переказів?*

за обсягом виділяють перекази стислі й докладні, за способом передачі тексту – усні і письмові, за метою проведення – контрольні й навчальні і за характером текстового матеріалу перекази поділяються на розповіді, описи й роздуми.

1. Підготовка до роботи над переказом

Щоб правильно написати контрольний стислий переказ:

1. Уважно прослухайте текст для переказу.

2. За потреби запишіть на чернетці ключові слова і словосполучення, конкретні найменування (прізвища, географічні назви, дати, цифри тощо).

3. Визначте стиль, тип, жанр мовлення, тему та основну думку тексту.

4. Під час повторного прослуховування тексту зробіть записи на чернетці у вигляді плану, окремих слів і словосполучень, потрібних для розкриття основної думки, зв'язку частин тексту тощо.

5. Поміркуйте над змістом і послідовністю викладу матеріалу переказу.

6. На чернетці напишіть стислий переказ тексту, підпорядковуючи висловлення темі та основній думці, дотримуючись композиції, мовних і стильових особливостей, авторського задуму (роботу можна записувати як у повному, так і в скороченому варіанті). Виконайте на чернетці творче завдання

7. Відредагуйте написане для поліпшення мовного оформлення своєї роботи, подбайте про точність висловлення думок, розстановки розділових знаків.

8. Перепишіть роботу начисто охайно, без виправлень, відповідно до норм української літературної мови

9. Здійсніть перевірку написаного в чистовому варіанті.

2. Робота з текстом. Сприйняття і відтворення змісту

Прослухайте уважно текст із метою усвідомлення його змісту. Намагайтеся запам'ятати послідовність викладу матеріалу.

(Перше прослуховування тексту).

Мистецтво спілкування

Як відомо, взаємини між людьми можуть обмежуватися посмішкою, кивком голови та іншими жестами, але зазвичай це привітання, а далі йде вже весела розмова чи поважна бесіда. Якщо художники мислять образами, музиканти – звуками, вчені – почуттями, то всі разом (а з ними і людство в цілому) послуговуються мовою слів як основним засобом виявлення думок. Звісно, навчитися думати неможливо, якщо не вміти говорити, і навпаки. Що ж потрібно, щоб оволодіти вмінням говорити? Напевно, замало знати мову, треба ще й свідомо розмовляти. Здавна людство намагається опанувати мистецтво спілкування. На основі багатовікового досвіду виробилися основні правила бесіди, а кожне нове покоління вносить свої особливості. Ще стародавній філософ Епіктет зазначив, що людина має слухати вдвічі більше, ніж говорити. Він також наполягав на тому, що краще слухати, ніж говорити. Чому? Тому що Бог дав людині один язик і пару вух.

Відомим на Русі є «Повчання до дітей князя Володимира Мономаха» (початок XII століття), де дітям князів та дружинників при веденні бесіди рекомендувалося мовчати в присутності старших, слухати мудрих, з рівними собі й молодшими в любові перебувати, якомога більше вдумуватися, не шаленіти словом, не осуджувати мовою і небагато сміятися…

У XVII столітті у Франції видано книгу, що згодом стала відомою по всій Західній Європі під назвою «Мистецтво галантних бесід», «Як стати людиною з добрими манерами». Дотримуючись приписів таких видань, багато поколінь оволоділи вміннями вести світську бесіду на вільні теми: про погоду, лови, перегони тощо.

Простий спосіб стати найцікавішим співрозмовником пропонує Дейл Карнегі: по-перше, для цього треба бути уважним слухачем від початку до кінця

розмови, заохочуючи інших розповідати про себе, бо набагато більше їх цікавлять власні проблеми, ніж ваші; по-друге, треба зрозуміти погляди співрозмовника. А якщо людина хоче дізнатись, як змусити людей уникати її, сміятися з неї поза очі або навіть зневажати її, то не треба ніколи нікого довго вислуховувати, а слід безперестанку говорити про себе самого. Коли з'являється певна думка в той момент, коли розмовляє співрозмовник, не варто чекати, поки він закінчить, задля чого витрачати час, вислуховуючи його пусту балаканину! Відразу ж треба перебити його на середині фрази! Підсумовуючи, Карнегі запевняє, що такі люди є нудними і невихованими, самозакоханими та самовпевненими, вони не стануть добрими співрозмовниками, бо не вміють слухати.

(За Т. Яценко; 357 слів)

(Приклад творчого завдання)

Кажуть, що розумних і приємних співрозмовників мало тому, що більшість людей думає над тим, що вони хочуть висловити, а не як треба відповідати. Найкмітливіші та найввічливіші тільки роблять уважний вигляд, а в їхніх очах і на обличчі простежується байдужість до того, що їм кажуть, а також прагнення якнайшвидше повернутися до того, що самі хочуть сказати. Мало хто розуміє, що таке намагання подобатися самому собі є кепським засобом сподобатися іншим чи переконати їх. Без сумніву, вміння слухати та доречно відповідати є однією з неодмінних якостей, притаманних мудрому й коректному співрозмовнику.

- А зараз занотуйте у своїх чернетках план або тези тексту (5 хв.).

Прочитайте творче завдання до переказу і визначтесь, у якому напрямі повинні розвиватися ваші роздуми.

Завдання:

► *Напишіть переказ тексту, додавши самостійно складену кінцівку-роздум про своє розуміння спілкування. Відтворюючи зміст, використайте аргументи, що підтверджують тезу (крім наявних, можна навести приклади з життя, літератури, мистецтва). У самостійно створеній частині має бути те, що характеризує публіцистичний стиль, передусім поєднання логічних та емоційно - експресивних засобів. Дотримуйтеся послідовності роботи над переказом.*

(Друге прослуховування тексту).

3. Написання переказу із творчим завданням

- ❖ Підготовка чорнового варіанту переказу з творчим завданням*(учні записують переказ у чернетку).*
- ❖ Редагування написаного*(учні вичитують переказ, редагують його з допомогою додатка).*
- ❖ Переписування*(учні переписують переказ із творчим завданням начисто).*

4. Підведення підсумків уроку.

- ❖ Самоперевірка учнями своїх робіт*(учні вичитують переказ)*.
- ❖ Збір зошитів.

Домашнє завдання

► Доберіть афоризми або прислів'я про спілкування.

Наприклад:

- Єдина відома мені розкіш – це розкіш людського спілкування.
  (Антуан де Сент - Экзюпері)
- Близьке спілкування – ось звідки беруть початок ніжна дружба і найсильніша ненависть. *(Антуан де Ривароль)*
- Давайте поспілкуємося, поки ми один одному нічого не повинні!
  (Степан Балакин)
- Дефіцит спілкування привів до того, що воно з розкоші перетворилося на предмет першої необхідності. *(С. Лузан)*

Додаток:

Як відредагувати текст, написаний на чернетці:

1. Переконайтеся, що текст розкриває тему й основну думку, відображає зміст почутого.

2. Простежте, на скільки достатньо аргументована теза роздуму, на скільки чітко й послідовно викладено думки.

3. Зверніть увагу на доречність та логічність висновків. Перевірте правильність членування тексту на абзаци, правильність поєднання речень.

4. Переконайтеся, що текст відповідає вимогам заданого стилю і типу мовлення.

5. Якщо виникає сумнів у правильності написання слів, зверніться до словника. Перевірте правильність уживання розділових знаків.